

Rusiya sovet totalitarizminin repressiya təfəkküründən qopa bilməyib

Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlıların yaşadığı evlərə qəbul edilməz zorakılıqla müsayət olunan basqını, nəticədə həmvətənlərimizin həlak olması, bəzilərinin ciddi bədən xəsarətləri nəticəsində ağır yaralanması, habelə soydaşlarımızın heç bir hüquqi prosedur gözlənilmədən saxlanması bu ölkədə yuxarıdan idarə olunan və dövlət siyasətinə çevrilmiş şovinizmin, diskriminasiyanın, milli ayrı-seçkilinin bariz nümunələridir.

Milli Məclisin deputatı Bəhrüz Məhərrəmov "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, dövlətimiz ümumbəşəri dəyərlərə sadıq olaraq bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərməyi özünün konstitusion niyyəti kimi bəyan edib. Azərbaycan ələlxüsüs qonşu ölkələrlə hərtərəfli tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə böyük önəm verir. Respublikamız bu ölkələrlə münasibətlərdə əsas problemlərin qarşılıqlı şəkildə və beynəlxalq hüquqa uyğun həllinin tərəfdarıdır və separatçılığın, etnik, siyasi və dini ekstremizmdən qaynaqlanan risklərin zərərsizləşdirilməsində digər dövlətlərlə, xüsusən qonşuluq təmaslarına malik ölkələrlə harmonik münasibətlərin qurulmasının mühüm əhəmiyyətə malik olması qənaətinədir. Regionda sülhün və sabitliyin bərqərar olması üçün regional əməkdaşlığı əvəzolunmaz amil kimi qiymətləndirən Azərbaycan həmsərhəd dövlətlərlə sülh və məhriban qonşuluq şəraitində yaşamaq və müxtəlif layihələrdə birgə iştirakda maraqlıdır. "Məhz bu çərçivədə Azərbaycan ötən dövr ərzində Rusiya ilə münasibətlərinə regionun sabitliyi və inkişafı üçün mühüm amil kimi yanaşmış, bu ölkə ilə ikitərəfli əsaslarla, eləcə də beynəlxalq və regional təşkilatlar, xüsusilə də MDB çərçivəsində çoxtərəfli əsaslarda siyasi, iqtisadi, humanitar, təhlükəsizliyin təmin edilməsi, cinayətkarlığa qarşı mübarizə və digər sahələrdə strateji tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq edib. O cümlədən Rusiya və Azərbaycan arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında 3 iyul 1997-ci il tarixli müqavilə, dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında 3 iyul 2008-ci il tarixli Bəyannamə və prezidentlərin 1 sentyabr 2018-ci il tarixli Birgə Bəyanatı və ən nəhayət, 2022-ci ilin 22 fevral tarixində "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə" imzalanıb".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan iki ölkənin qarşılıqlı hörmət və etimad prinsiplərinə əsaslanan hərtərəfli və bərabərhüquqlu əməkdaşlığın genişləndirilməsi, iki ölkənin siyasi, iqtisadi, müdafiə, mədəni, humanitar, təhsil, sosial sahələrdə, eləcə də gənclər arasında əməkdaşlıq və idman sahəsində yaxınlaşmasının xalqların maraqlarına tam şəkildə cavab verəcəyini, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin edilməsinə və möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcəyini nəzərə alaraq sənədlər imzalayıb və əlaqələri keyfiyyətə yeni, müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmağa çalışıb. Moskva da münasibətləri iki ölkənin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərəzi bütövlüyünə və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, eləcə də bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, hüquq bərabərliyi və qarşılıqlı fayda, mübahisələrin dinc yolla həlli və güc tətbiq etməmək və ya güclə hədələməmək prinsiplərinə sadıqlıq əsasında qurmağı öhdəsinə götürüb.

Deputat qeyd edib ki, ötən ikiəsrlik period ərzində olduğu

kimi, son dövrlər də Rusiyanın zaman-zaman öz imzasına hörmət etməyən öhdəliklərini, hüququ, o cümlədən beynəlxalq hüququ heçə sayan subyekt kimi davrandığına şahidlik etməkdəyik: "Sırr deyil ki, 1990-cı il iyunun 12-də Rusiya Federasiyasının xalq deputatlarının birinci qurultayı "Rusiyanın dövlət suverenliyi haqqında" bəyannaməni təsdiq, iyul ayında Moskvanın Ali Sovetinin "Suverenliyin prinsipləri haqqında" bəyannaməni qəbul etməsi ilə müstəqil ittifaqdan çıxsa da, Rusiya bütün güc və imkanlarını 70 il birlikdə yaşadığı sovetlər birliyi subyektləri üzərində təzyiq rıçaqlarına malik olmağa, yoxdursa bu rıçaqları yaratmağa sərf edib. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü, Qarabağda separatizm ocağının yaranması və möhkəmlənməsi də məhz bu qəbildən sərhə oluna biləcək təhlükəli proses idi. Bəllidir ki, təqribən 30 il davam etmiş və Cənubi Qafqazda inkişaf və tərəqqinin qarşısında əsas maneəyə çevrilmiş işğal, təcavüz və separatizm əsaslanan statuskvonun qorunmasında Rusiya aparıcı mövqelərdən biri, bəlkə də birincisinə sahib olub, soydaşlarımıza qarşı çoxsaylı cinayətlərin törədilməsində Ermənistanın havadarı kimi çıxış edib".

B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığında Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində müstəsna Zəfəri, hərbi-siyasi yolla işğal və təcavüzə öz gücü hesabına son qoyması regionda qeyri-adekvat və birtərəfli maraqlar güdən subyektləri, o cümlədən Rusiyanı təsir rıçaqlarından məhrum etdi, amma paralel olaraq da bərabərhüquqlu və beynəlxalq hüququn ümumtanınmış normalarında əksini tapan prinsiplərə uyğun formatda əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq üçün yeni üfqlər açmış oldu: "Təəssüf ki, Rusiya nəinki bu obyektiv reallığı düzgün qiymətləndirdi, əksinə, münasibətlərin sağlam inkişafına özünün şovinist və imperialist maraqlarına təhdid kimi yanaşmağa başladı. Kremlin nəzarətində olan media resurslarının, o cümlədən dövlətin rüporları kimi çıxış edən siyasətçilərin zamanla Azərbaycan əleyhinə sərt ritorikaya baş vurmağı, bir müddət öncə Azərbaycanın informasiya resurslarına qarşı arxasında Rusiyanın dayandığı kiberhücümün təşkil olunması, Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyasının hesabında da ifadə olunduğu kimi, media sahəsindəki etibara zərər vurmaq və rəqəmsal təhlükəsizliyi sarsıtmaq məqsədilə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ondan çox aparıcı media resursuna qarşı koordinasiyalı və siyasi motivli kiberhücumlar bunun əyani sübutudur. Azərbaycanın mülki təyyarəsinin vurulması və Rusiyanın bu məsələdə günahkarları cəzalandırmaması, müvafiq kompensasiyaları ödəməməsi, habelə bu yaxınlarda Həştərxanda keçirilən tədbirə dəvət olunmuş deputat Azər Badamovun dövlət səviyyəsində hörmətsizliklə üzləşərək Rusiya ərazisinə buraxılmaması bu ölkədə Azərbaycana qarşı formalaşdırılan münasibətin inkişaf tendensiya-sının göstəricisidir".

Deputat hesab edir ki, Yekaterinburqda azərbaycanlılara qarşı törədilən cinayətlər Moskvanın dayanmaq niyyətində olmadığını nümayiş etdirir. Rusiya göstərir ki, hələ də sovet totalitarizminin repressiya təfəkküründən qopa bilməyib, təəssüf ki, hələ də terrorla cəmiyyətlər üzərində nüfuz qura biləcəyini düşünür".

Siyasətçi bildirib ki, iki ölkə arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında 22 fevral 2022-ci il tarixli Bəyannaməyə əsasən, Moskva Azərbaycan ilə strateji tərəfdaşlığa və müttəfiqlik münasibətlərinə xələl gətirən hər hansı hərəkətlərdən çəkinməyi, eyni zamanda Bəyannamənin 40-cı maddəsində milli qanunvericilik çərçivəsində iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verəcək diaspor təşkilatlarının fəaliyyətlərinin təşviqi üçün addımlar atacağını öhdəsinə götürüb. Hətta sənəddə ifadə olunur ki, hər hansı anlaşılmazlığın aradan qaldırılması məqsədilə iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri xətt ilə daim məsləhətləşmələr mexanizmi yaradılır. Belə bir məqamda sual meydana çıxır, bu kimi öhdəliklərin, o cümlədən məsləhətləşmə mexanizminin mövcudluğu şəraitində Rusiya güc strukturlarının quldurcasına davranışının təməlində nə dayanır, yaxud Azərbaycan nə zaman Rusiya üçün müzakirə pəncərəsini bağlayıb? Görünən odur ki, ənənəvi şəkildə beynəlxalq öhdəliklərinə sadıq olmayan Rusiya digər bəzi ölkələrdəki təcrübəsinə əsaslanaraq Azərbaycanla özünün diktə etdiyi dialoq mühitini yaratmaq xülyasına düşüb və aralarında elə Rusiyanın öz vətəndaşları da olan soydaşlarımıza qarşı bu cinayətlərlə, habelə Koçaryan, Sarkisyan və Rusiya tərəfindən idarə olunan digər şəxsləri aktivləşdirərək Ermənistanda radikalizm, revanşizm ideyalarının güclənməsinə dəstək verməklə, Cənubi Qafqazı yenidən müharibə arenasına çevirərək özü üçün "münbit mühit" yaratmağa çalışır.

B.Məhərrəmov qeyd edib ki, Rusiya bu proseslərdə hədəfə çevirdiyi şəxslərin öz vətəndaşı olub-olmamasına məhəl qoymur və nəticədə bu gün orada qeyri-rus olmağın cinayətə çevirən bir situasiyası hakim olmaqdadır. Rusiyada ənənəvi formada digər xalqlara qarşı şovinist əhvali-ruhiyyə hökm sürməsi, diskriminasiyanın geniş yayılmış praktika olması, bu proseslərdə Rus Pravoslav kilsəsinin qızışdırıcı yer tutmaqla, ideoloji təxribatları əsaslandırmaqla, hüquq-mühafizə orqanlarının qəddarlığına, qanunsuzluq və özbaşınalığa haqq qazandırmaqla müsəlman xalqlarına, bu ölkədə yaşayan və ya ora gedən müsəlmanlara qarşı açıq təzyiqlərə start verməsi fonunda Yekaterinburqda soydaşlarımıza qarşı törədilən cinayətlər bu ölkədə adi qarşılanmaqdadır. "Üstəlik, əgər əvvəlki dövrlərdə Rusiya tərəfi şovinist, diskriminasiya və islamofob siyasətini müəyyən formalarda pərdələyərək dövlət siyasəti olmadığını iddia edirdisə, (1990-cı illərdə Rusiya xüsusi xidmət orqanları di-

gər xalqların nümayəndələrinə qarşı qəddarlığı ilə seçilən skinhed hərəkəti vasitəsilə bu vəhşilikləri törədirdisə) bu gün artıq hüquq-mühafizə orqanları pərdələnməyə ehtiyac duymayaraq cinayətləri daha qəddar və açıq formada həyata keçirirlər. Nəticə etibarilə Rusiya güc strukturlarının gecə vaxtı Yekaterinburqda dinc azərbaycanlıları evindən aparıb öldürməsi, yaralaması 5 il əvvəl Ermənistanın gecə Gəncədə mülki sakinlərin yaşadığı binanı raket atəşinə tutması ilə mahiyyətə eyni məzmunə gəlir. Düzdür, öz daxilində çəçen xalqına qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən, habelə eyni dil və dinə malik slavyan Ukrayna xalqına qarşı qəddar siyasət yürüdən, Ukraynanın şəhər və kəndlərini yer üzündən silən, soyqırımını həyata keçirən, dinc yaşayış məntəqələrini və mülki obyektləri qadağan edilmiş dağıdıcı silahlarla vuran Rusiyadan digər xalqlara qarşı daha amansız davranış təəccüb doğurmur. Lakin istənilən halda hazırda dünyada təkləndiyi bir situasiyada Rusiya tərəfi başa düşməlidir ki, Cənubi Qafqazda özünün maraqlarını dövlət gücünü cılız məqsədlərə alət etməklə yox, yalnız pragmatik siyasət yürütməklə təmin edə bilər. Xüsusən nəzərə alanda ki, Azərbaycan kimi bu günə qədər daim dürüst davranmış, Rusiya əleyhinə hər hansı prosesin iştirakçısı olmamış bir dövlətlə münasibətləri korlamaq nüfuz və gücünü itirməkdə olan Şimal qonşumuza yaxşı heç nə vəd edə bilməz", - deyərək əlavə edib.

Deputat bildirib ki, Rusiya rəsmilərinin verdiyi izahatlar və real mənzərə, o cümlədən Moskvanın situasiyanı əvvəllər törədilmiş ağır cinayətlər üzrə aparılan istintaq çərçivəsində hüquq-mühafizə orqanlarının Rusiyanın vətəndaşı olan və Azərbaycandan çıxmış şübhəliyələrin yaşadıkları ünvanlarda həbs və axtarışlar həyata keçirməsi ilə izah etməyə çalışması hüquq adına ləkədir. Çünki Rusiya cinayət-prosessual qanunvericiliyinə əsasən, əməliyyat və axtarış fəaliyyəti, o cümlədən ibtidai istintaq yalnız qanunla cinayət hesab olunan əməli törətmiş hər bir şəxsi ifşa etməyə və cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə yönəlib. Aydın ki, Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının ixtira etdiyi etnocinayətkarlıq anlayışı fonunda bu ölkədə daha çox digər xalqların nümayəndələrinin artıq cinayətkar kimi təqdim olunmasına hüquqi əsas yaratmaq cəhdlərinə fokuslanıb. Qanunla və oturuşmuş beynəlxalq təcrübə ilə məhkəmə qərarı olmadan kimisə cəzalandırmaq, cinayət törətməkdə təqsiri olmayan heç kəsin cinayət prosesini həyata keçirən orqanların vəzifəli şəxslərinin özbaşına hərəkətləri ilə qanunsuz və ya zərurət olmadan prosesual məcburiyyət tədbirlərinə, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının digər məhdudiyyətlərinə, şəxslərin həyatı və səhhəti üçün təhlükə törədən, insan ləyaqətini alçaldan rəftara və cəzaya məruz qalmasına yol verilməməli olsa da, görünən odur ki, Rusiya Federasiyası beynəlxalq hüquqa olduğu qədər öz dövlətdaxili qanunlarına da hörmət etmir. Üstəlik, cərəyan edən hadisələrin təkə Yekaterinburq ilə məhdudlaşmaması və bütün regionlarını əhatə etməsi Rusiyanın törətdiyi və daha da genişləndirməyi planlaşdırdığı etnotəmizləmə siyasəti üçün zəmin yaratdığını göstərir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"